B. A. ALEKSZANDROV

Tibet

MŰVELT NÉP KÖNYVKIADÓ

Tab 7

B. A. ALEKSZANDROV

TIBET

MŰVELT NÉP KÖNYVKIADÓ
1 9 5 0

Fordította:

ZALAI EDVIN

Felelős kiadó: Haraszti Sándor
Felelős szerkesztő: Neu Piroska
Műszaki felelős: Flórián László

53781 — Egyetemi Nyomda, Budapest (F.: Mező Sándor)

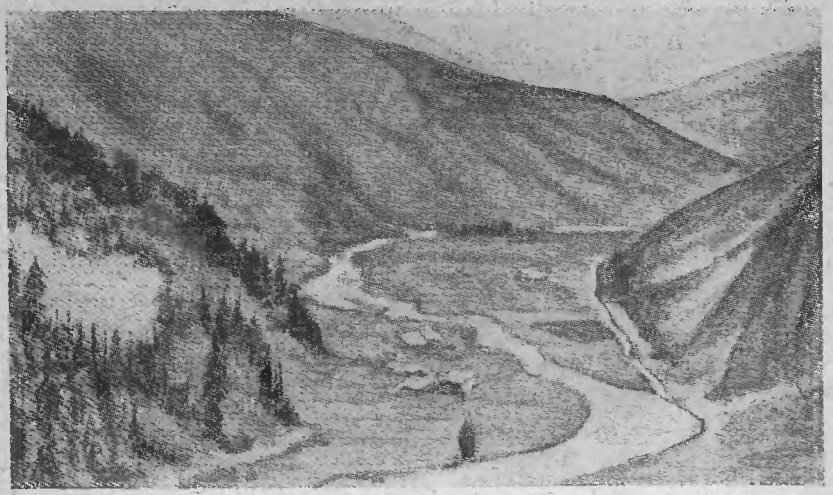

Tibet — Kína egy része — a világ legmagasabban fekvő országa.

Minden oldalról magas hegyláncok és csaknem teljesen járhatatlan sivatagok veszik körül. A járhatatlan hegyek és sivatagok évszázadok óta kitűnően megvédik Tibetet a külföldi területrablóktól. Tibet több kínai tartománnyal határos, ezek a következők: Kelet-Turkesztán (Szinkiang), Csinn-Haj, Kan-Szu (Kansu), Szi-Kann (Sikang) és Jünnan. Délen és délnyugaton Tibet határa 3000 kilométeren a Himálaja hegyláncain húzódik végig. Tibet délkeleten Burmával, délen Assammal, Bhutannal, Sikkimmel és Nepallal, délnyugaton pedig Ladakkal és Kasmirral határos.

Tibet déli határán, a Himálaja hegyláncai elzárják Tibetet a tengertől (Indiai-óceán) és így erősen befolyásolják Tibet éghajlatát. Sikkimben, amelyet az angolok a mult század második felében elszakítottak Tibettől és amely a Himálaja déli lejtőin terül el, az évi csapadék 800 mm. Tibetben viszont mindössze ennek tized-huszonötödrésze (80—30 mm). Az Indiai-óceán felől fújó nyári monszunok bőséges csapadékkal ajándékozzák meg Bengált és Sikkimet, s ezek a területek így rendkívül termékenyek. De a monszunok nem jutnak át a világ legmagasabb hegységén, a Himálaján. Tibet nagy része

ezért sivatagos terület. Óriási füves pusztái vannak, amelyeken csak nomád állattenyésztés lehetséges.

Rendszeres földművelésre alkalmas földek csak Dél-Tibet alacsonyabban fekvő vidékein vannak. A folyók völgyeiben, ahol mesterséges öntözés lehetséges, szintén a földművelés a lakosság főfoglalkozása. Éghajlat tekintetében kedvezők a viszonyok Tibet délkeleti részében, ahol a nagy folyók völgyeibe behatol a monszun. Különösen kedvezőek az éghajlati viszonyok a Cangpo-folyó völgyében. A talaj itt termékeny, jól megterem a búza, árpa, bab, borsó, mustár és különféle főzelékfélék. Ezen a vidéken óriási területeket borítanak topolyafák, égerfák és fűzfák.

Erdők vagy akár bokros területek Tibetben különben igen ritkák. Az építkezésekhez szükséges fát gyakran többszáz kilométerről kell szállítani. A fa olyan drága, hogy csak a gazdag emberek tudnak jó házakat építtetni. A lakosság zöme szegényes kunyhókban él, amely csak igen gyenge védelmet nyujt a hideg és a hegyekről fújó erős szelek ellen.

A lakosság zömének egyetlen fűtőanyaga a tibeti szarvasmarha — a jak — szárított trágyája, amelyet nagy gonddal gyüjtögetnek erre a célra.

Tibet hegyláncai közül legmagasabb a Himálaja. A Himálaja keleti részében körülbelül 70 csúcs magasabb 7000 méternél. Tibet felé ereszkednek le a világ legmasabb hegyének, a Mt. Everesztnek (8882 m) északi lejtői. Tibet és Kelet-Turkesztán határán van a Kun-Lun hegység, amely hosszát tekintve sèmmivel sem marad el a Himálajától. Az egész tibeti fennsíkot számos hegylánc több medencére osztja.

Tibet hegységeiben ered Ázsia számos nagy folyója. A Himálaja nyugati részében, a Manaszarovar-tó és a Kailasz-hegység (miindkettőt szentnek tekintik a tibetiek és az indusok) környékén ered az Arábiai-öbölbe ömlő Sutlej- és az Indus-folyó. Ugyancsak itt van a Cangpo-folyó forrása. A Cangpo kelet felé folyik, többszáz kilométeren át Tibet területén halad, majd leereszkedik India völgyébe, s itt Bramaputrának nevezik. Tudósok sokáig meg voltak győződve arról, hogy a Bramaputra-folyón a világ legnagyobb vízesései vannak, mivel másképpen nehéz volt elképzelni, hogyan ereszkedik le a folyó a tibeti fennsíkból India völgyébe. Újabb kutatásokkal megállapították, hogy a folyónak nincsenek 15 méter-

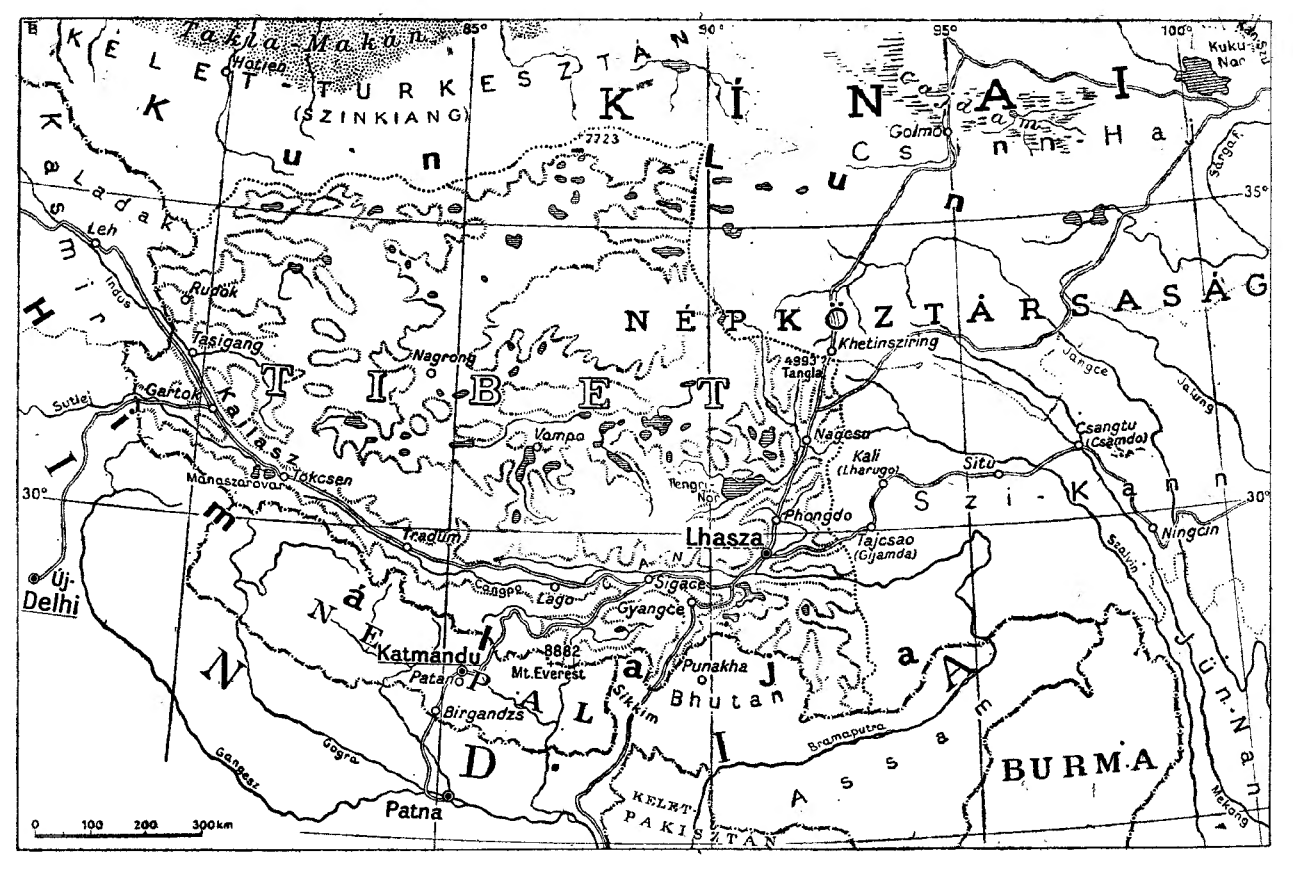

Takla-Makán
KÉLET-TURKESZTÁN
(SZINKIANG)
Hotien
Kun Lun
KÍNAI
Csinn-Haj
Golmo
Kuku-Nor
Sárga f.
Ladak
Kasmír
Leh
Indus
Rudok
Tasigang
Gartok
Sutlej
Kailasz
Tökcsen
Manaszarovar
Nagrong
Vampo
TIBET
NÉPKÖZTÁRSASÁG
Khetinsziring
4993 ?
Tangla
Nagcsu
Kali
(Lharugo)
Situ
Csangtu
(Csamdo)
Jangce
Jalung
Szi-Kann
Ningcin
Szalvin
Jün-Nan
Mekong
Tengri-Nor
Phongdo
Lhasza
Tajcsao
(Gijamda)
Tradum
Cangpo
Lago
Sigace
Gyangce
Katmandu
8882
Mt. Everest
Patan
Birgandzs
Punakha
Bhutan
Sikkim
Bramaputra
Assam
BURMA
Gogra
Gangesz
Patna
KELET-PAKISZTÁN
Himalaja
NEPÁL
INDIA
Új-Delhi
85°
90°
95°
100°
35°
30°
0
100
200
300 km

nél magasabb vízesései. A folyó sajátos, kis vízesésekből álló „létrán" ereszkedik le India völgyébe. A Cangpo — Bramaputra völgye Tibet legtermékenyebb vidéke. Itt vannak az ország legfontosabb gazdasági és kulturális központjai.

Tibet keleti részében ered a Bengali-öbölbe ömlő Szalvin-folyó és a Kínán és Indokínán keresztül folyó Mekong. Tibet legnagyobb tava a Tengri-Nor. Ez a tó néhány napi járásra északra van az ország fővárosától: Lhaszától.

Tibet éghajlata kifejezetten kontinentális. A telek rendkívül szárazak és hidegek, a nyarak rövidek. Igen nagy különbségek vannak éjjeli és nappali, árnyékban és napon mért hőmérséklet között. A száraz éghajlat folytán igen tiszta a levegő. Sok kilométernyi távolságban lévő tárgyak közelieknek tűnnek.

Tibet lakossága igen sokat szenved a heves szélfúvásoktól.

Tibet földrajzi és helyrajzi sajátosságai igen szemléltetően mutatkoznak meg Tibet hegyvidéki útjain és azokon az utakon, amelyek Tibetet, Kína egy részét, összekötik a szomszédos országokkal és Kína többi vidékével. A tibeti utak rendszerint keskeny ösvények. Ezek az ösvények mély völgyekben és szakadékokban vezetnek, helyenként sebes patakokon át, amelyeken rendkívül nehéz, sőt olykor lehetetlen az átkelés. Ezeken a patakokon csak igen ritkán vannak hidak. Az utak gyakran jeges, vagy hóborított meredek lejtőkön, mély szakadékok szélén vezetnek. Az ösvények többnyire olyan keskenyek, hogy két magrakott jak nem haladhat el egymás mellett.

A fennsík karavánútjain ezzel szemben még gépkocsik is igen jól közlekedhetnének.

Tibet hídjainak nagy része nagyon rossz állapotban van. Ezek a hidak rendszerint faoszlopokon álló, rőzsével borított gerendák. Az emberek csomagjaikkal együtt gyakran kötélhidakon kelnek át egyik partról a másikra.

Tibet függőhídjainak egy részét évszázadokkal ezelőtt építették s ezek ma már annyira elhanyagoltak, hogy veszélyes rajtuk a közlekedés. Sok helyen kompon bonyolítják le az átkelést. Tibet nagy folyóin a legelterjedtebb átkelési eszköz egy sajátságos csónak, amely külsőleg szánkóhoz hasonlít. E csónak farámához erősített abroncsait jakbőrrel vonják

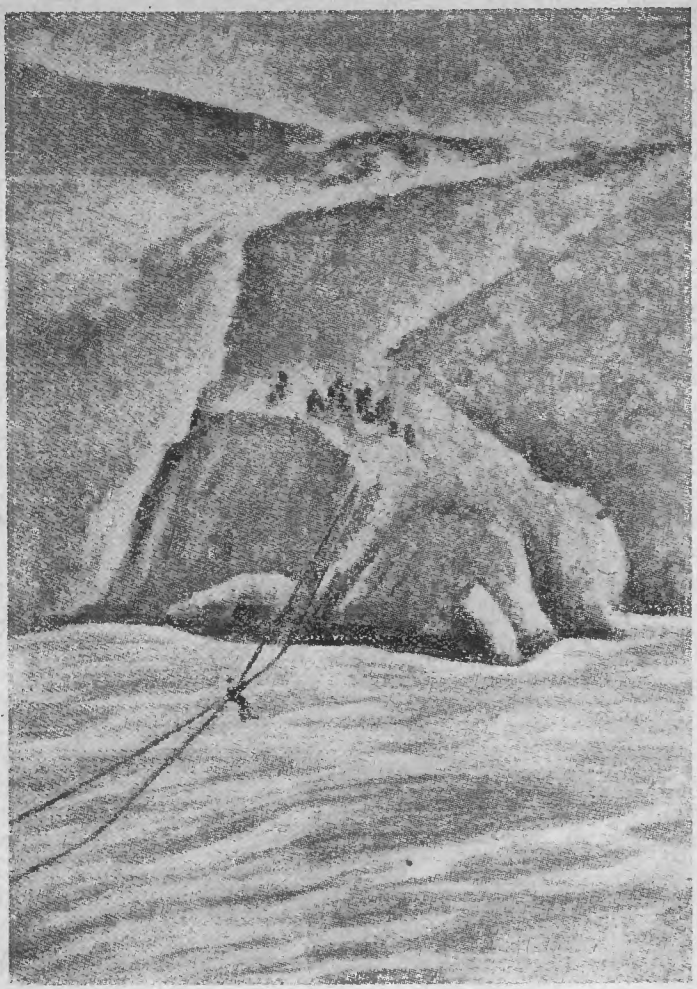

Átkelés egy tibeti kötélhidon

be. A bőrök varrását a csónak vízbeeresztése előtt zsírral kenik be.

A mai burzsoá földrajztudósok az angol-amerikai imperializmus céljainak megfelelően rendszerint Csinn-Haj és Szi-Kann kínai tartományokat is Tibethez sorolják, noha

ezekben a tartományokban a tibetiek kisebbségben vannak, a lakosság többsége pedig vegyesen mongol, kínai és türk nemzetiségű. Ilymódon „Nagy-Tibet"-et alakítanának. Az angol-amerikai imperialisták helytelen és provokatív módon alkalmazzák a nemzeti önrendelkezés jelszavát, el akarják szakítani Kínától, hogy hatalmukba kerítsék magát Tibetet és Kína két soknemzetiségű tartományát.

A tulajdonképpeni Tibet területe kb. 900 000 km², lakosságának száma 3—4 millió.

TIBET TÖRTÉNETE

A MAI KÖZIGAZGATÁS FELÉPÍTÉSE

Tibet történelemelőtti időszakát a tibeti népi-eposz gazdag és színes alkotásaiból ismerjük. Ezek mondák és hősi énekek formájában szálltak szájról-szájra, egyik nemzedékről a másikra.

Tibet nem kerülte el Herodotosznak, a „történelem atyjának" figyelmét sem, aki két és fél évezreddel ezelőtt feljegyezte az Indiától északnyugatra fekvő ország legendáit. A tibeti történelem őskoráról, amely körülbelül időszámításunk első évszázadaira esik, biztos forrásokból tudjuk, hogy Tibetet, amelyet maguk a tibetiek Bod-nak neveznek, abban az időben nomád törzsek lakták. Ezek a törzsek számtalan kis nemzetségre oszlottak, amelyek primitív nemzetségi szervezettel rendelkeztek. Kínai források arról számolnak be, hogy Tibet már a VI. század óta centralizált állam, amely elég nagy hatalomra tett szert. A VII. században meghonosodott Tibetben a buddhizmus, amely Indiából került át Tibetbe. A tibeti buddhizmus megalapítója Padma Szambhava hindú pap volt. Padma Szambhavának sikerült lényegében felszámolni a tibetiek régi vallását (saman-vallás) mégpedig olymódon, hogy a buddhizmust a helyi hithez és a helyi szertartásokhoz alkalmazta és hogy a saman-vallás több démonját bevitte a buddhista istenek közé. Szambhava megalapította a láma-rendet (vörössapkások), s Tibetben megjelentek az első buddhista kolostorok.

A XIII. század végén, amikor Kublaj kán, mongol hódító, Dzsingisz kán unokája lett a kínai császár és áttért a buddhista hitre, a Lhasza közelében levő Szakja kolostor főpapja elutazott Pekingbe, ahol Kublaj kánt a tibeti állam fejének

ismerte el. A láma-rend, amely Tibetben már jóval ezelőtt is uralkodó rend volt, kezébe vette az ország kormányzását. A láma-rend a buddhista kolostorok gazdasági segítségére támaszkodott, amelyeknek óriási birtokaik voltak és sokezer jobbágyparasztot foglalkoztattak. A politikai hatalom Tibetben pap-császárok kezébe ment át.

A XV. század végén megjelent a buddhista egyház új reformátora: Cong-khapa, aki új szektát alapított, a „Sárgasapkák" szektáját (Gelugpa). Ez a szekta később Kelet-Ázsia egész buddhista világát hatalmába kerítette.

Az egyházi szervezetek Tibetben annyira megerősödtek, hogy az egyházfők szükségesnek tartották, hogy a legfőbb hatalom örökölhető legyen, hogy a hatalom ne csússzék ki a láma-rend vezetőinek kezéből. Mivel a lámák hivatalosan szerzetesi életet éltek és nem nősülhettek, a dinasztikus öröklődést az „isteni" rokonság szerinti örökösödéssel helyettesítették. Cong-khapa utódjának halála után a főlámák kijelentették, hogy lelke abba a gyermekbe száll át, aki két évvel később fog megszületni és ezt a gyermeket kikiáltották legfőbb (dalai) papnak. Innen ered az elnevezés: „dalai láma". A dalai láma Tibet legfőbb egyházi és világi vezetője. Magától értetődik, hogy a „lélek átvándorlását" a főlámák azért találták ki, hogy kezükben tartsák a hatalmat a dalai láma kiskorúságának idejére. Ez a rendszer később is megmaradt. A dalai láma kiskorúsága idején az országot régensek kormányozták, a dalai lámák pedig, mint alább látjuk, ritkán érték meg nagykorúságukat.

Az országot kormányzó régensek szívesen foglalkoztak jövedelmező állami és világi ügyekkel, s ezért az egyházi ügyek intézésére helyettest választottak ki. Ez az egyházi vezető szintén megkapta az „istentől eredő" címet és „pancsen-rimpocse"-nek vagy „pancsen-lámá"-nak nevezték. Ő volt Buddha Amitabha „megtestesítője".

Tibetben egyre erősödött a kínai befolyás. A kiskorú dalai lámák helyett uralkodó régensek kinevezésének joga ténylegesen a kínai hatóságok kezébe ment át.

A régensek különleges rendszabályokkal akadályozták meg azt, hogy a dalai láma nagykorúsága elérése után átvehesse a hatalmat. A hatodik dalai láma óta, az 1933 decem-

berében elhúmyt tizenharmadik dalai láma kivételével, mindegyik dalai láma fiatalon, természetellenes halállal halt meg.

A tizenharmadik dalai lámának más volt a sorsa. Amikor betöltötte tizennyolcadik életévét, egyik távoleső kolostorba küldték, ahol biztos halál várt rá. Udvari orvosa azonban felfedte előtte a titkot s a dalai láma késlekedés nélkül ugyanezzel a fegyverrel leszámolt ellenségeivel. A XIII. dalai láma ilymódon életben maradt és fél évszázadon át kormányozta Tibetet.

A XVII. század második felében Kínában a mandzsúriai dinasztia került hatalomra, amely áttért a buddhista vallásra. Ugyanakkor jelentősen erősödött Kína és Tibet gazdasági kapcsolata is, Tibet fokozatosan Kína határtartományává vált. A kínai csapatok visszaverték azokat a támadásokat, amelyeket a XVIII. és XIX. században észak és dél felől az országnak ez ellen a része ellen intéztek. A XVIII. század elején Tibetbe betörtek a dzsungáriai mongolok. A mongolokat két kínai hadsereg verte ki az országból. A mongolok kiverése után a kínai csapatok bentmaradtak Tibetben. 1792-ben Tibetből elűzték a gurkák harcos törzseit, amelyek Nepalból törtek be az országba és számos várost foglaltak el, többek között Sigacet. Ugyanez megismétlődött 1854—1856-ban is. 1834-ben Tibetbe nyugat felől betörtek a kasmiri herceg csapatai s a kínaiaknak súlyos veszteségek árán sem sikerült visszaszerezniok a kasmiri csapatok által elfoglalt Ladak-vidéket, amely még ma is Kasmirhoz tartozik.

Tibet nemzetközi kapcsolatait régóta a kínai hatóságok útján tartotta fenn. A kínai császárnak Lhaszában két kínai ambanyája (hivatalnok) volt, akik egyenrangúak voltak a dalai lámával és a pancsen-lámával.

A tibeti közigazgatás még ma is egyházi jellegű.

A dalai láma egyidejűleg a lámai egyház legfőbb papja és a tartomány kormányzója. A régenseket, akik a dalai láma kiskorúsága idején kormányozzák az országot, néhány kolostor vezető képviselőiből választják.

A dalai láma után Tibetben az ország kormányzásának legfőbb szerve a minisztertanács (kasak), amely négy tagból (sape) áll. Minden miniszter egy vagy több hivatalt vezet. A kasak adja ki a törvényeket és rendeleteket. A kasak tagjait a dalai láma nevezi ki és csak neki tartoznak felelősséggel.

A kasak és a dalai láma között a „szilon" áll, aki kb. miniszterelnöki tisztséget tölt be. A szilon a kasak minden határozatáról beszámol uralkodójának, vagyis helyesebben, régenseinek.

Különösen fontos esetekben összehívják az úgynevezett „condu"-t, vagyis a nemzetgyűlést. Ez a nemzetgyűlés a tartományok vezető személyiségeiből, lhaszai és Lhasza-környéki nagyobb kolostorok vezetőiből és végül nagy földbirtokosokból áll. A lakosság többi része: a parasztság, kisiparosok, munkások, kisbirtokos nemesek, valamint a kisebb vidéki kolostorok nem vehetnek részt a nemzetgyűlésen. A condu határozatát a kasak továbbítja a dalai lámának.

Tibet közigazgatásilag tizenhárom nagyobb területi egységre oszlik, amelyek élén kormányzó áll és 53 kisebb egységre, amelyeket „dzsongpenek" vezetnek. A megyék és járások vezetői közül sokan szívesebben Lhaszában maradnak és maguk helyett megbízottjukat küldik ki vidékre, aki igyekszik a lakosság megadóztatásával és zsarolásával magának és urának jövedelmet szerezni. A kormányzók hatalma csaknem teljesen korlátlan.

Tibet állami kiadásainak legnagyobb tétele a kolostorok fenntartását szolgálja. Tibet 300 000 lámája a parasztságtól és a lakosság más rétegeitől szedett adókból él.

A lhaszai hatóságok a brit és amerikai imperialisták biztatására nagy figyelmet fordítanak a tibeti fegyveres erők megszervezésére. A tibeti hadsereg ma 20 000 főből áll, de felszerelésük és kiképzésük alacsony színvonalon van. A reguláris hadseregen kívül a kolostorokban a lámáknak is vannak fegyveres osztagaik, amelyeknek Tibet belső összetűzéseiben gyakran igen nagy szerepük van, de katonai tekintetben teljesen értéktelenek. A tibeti csapatok felszerelését és fegyverzetét (puskák, gépfegyverek) részben Indiából hozzák be, részben pedig európai modellek után Lhaszában készítik. Az utóbbi időkben, miután Kína népi felszabadító hadserege szétverte a Kuomintang-csapatokat, az amerikai imperialisták újabb kalandot terveztek a szabad Kína ellen s e célból fegyvereket küldtek Tibetbe.

Tibet életében igen nagy szerepe van az aránylag kisszámú hivatalnokrétegnek, amely hatalmában tartja a lakosság nagy tömegeit. Az állami hivatal néhány tucat család ki-

zárólagos kiváltsága, a legmagasabb hivatalnokok pedig csak néhány lhaszai arisztokrata családból kerülnek ki. Tibetben a hivatalnokok felét lámák közül kell választani. Minden kerületet például két vezető hivatalnok irányít, az egyik közülük pap, a másik világi.

Tibet törvényhozása a „16 Rendelet Tárá"-ban van lefektelve. Ez a Rendelettár a büntető- és magánjog, valamint a bírósági eljárás számos területét öleli fel. A tibeti helyi törvények szerint a bűnvádi eljárás és kihallgatás során kínyallatás is alkalmazható.

Az imperialista hatalmak leigázták és kizsákmányolták Kínát, fékezték és elfojtották a nagy kínai nép gazdasági fejlődését, s így meghaladta a félgyarmati Kína erejét hogy gazdasági tekintetben valamennyire is fejlessze Tibet hatalmas, félig sivatagos területeit. Csak a kínai forradalom győzelme és a Kínai Népköztársaság megalakulása adhatja meg a tibeti népnek a lehetőséget arra, hogy felszabaduljon, hogy lerázza az imperializmus és feudalizmus súlyos béklyóit és új, szabad élet felé törjön.

LAKOSSÁG

Tibet lakossága nemzeti összetételét tekintve eléggé egynemű. Óriási többségét különféle tibeti törzsek alkotják, egészen kis része tartozik indiai, mongol és türk törzsekhez. Külföldieket, általános szabályképpen, egyáltalán nem engednek be Tibet területére. Az európai utazók sokszor megkíséreltek behatolni ebbe a „tiltott" országba, de kísérleteik mindannyiszor kudarccal, sőt gyakran elpusztulásukkal végződtek. Csak egyes európaiaknak sikerült titokban Tibet területére jutni és ott bizonyos időt eltölteni.

A tibeti nomádok jakbőrből készült sátorban laknak. Ezek a sátrak vízhatlanok, megvédik lakóikat a hótól és esőtől. A parasztok lakóházai szegényes, hideg kunyhók, amelyekben az egyetlen fűtési lehetőség a főzésre szolgáló tűzhely. Egészen más a helyzet a gazdag tibetieknél. Ezek sok kis szobából álló, gyakran három-négyemeletes palotákban laknak. Ezek a paloták rendszerint kőből és kevés faanyagból épülnek, ott pedig, ahol kő nincsen, pelyvával és szalmával kevert préselt földből. Mivel Tibetben nemigen van eső és

igen száraz az éghajlat, az ilyen vályogházak gyakran évtizedekig is megmaradnak.

A tibetiek ruházata az utóbbi évszázadok alatt nemigen változott. A törvény szigorúan szabályozza a lakosság egyes csoportjai számára, hogy milyen színű, milyen szabású és milyen anyagból készült ruhát hordhatnak. Férfiak és nők egyaránt színes kőből készült különféle amulettekkel díszített nyakláncokat viselnek.

A lakosság zömének táplálkozása igen egyhangú. A nomádok csaknem kizárólag tejtermékeken és némi szárított húson élnek. A földművelők és a szegény városi lakosság legfőbb eledele a pirított árpaliszt (camba) és tea, amelyet cambával és vajjal keverve fogyasztanak. E két elmaradhatatlan étel mellett olykor sajtot, aludttejet, szárított húst, a főzelékfélék közül pedig répát fogyasztanak. A legfőbb ital a tea, amely tulajdonképpen étel, mivel cambával és vajjal elkészítve fogyasztják. A tibeti paraszt ezzel az egyhangú étellel naponta kétszer táplálkozik: reggel és este. A munkanap után elfogyasztott esti étkezés a fő étkezés és ez valamivel bőségesebb, mint a reggeli.

Tibetben a nők inkább egyenjogúak a férfiakkal, mint a szomszédos Indiában, ahol semmiféle jogaik nincsenek. Ez többek között abban mutatkozik meg, hogy a nőnek eléggé nagy szabadsága van a házasságkötés terén, magában a házasságban, a közös vagyon használata terén stb. Írni-olvasni Tibetben csak a kiváltságos rendek tudnak, amelyeknek lehetőségük van arra, hogy gyermekeiket otthon taníttassák. A fennálló magániskolák többnyire csak azt a célt szolgálják, hogy valamelyik kisebb hivatalnok vagy másmilyen többé-kevésbbé művelt tibeti, mellékkereséthez jusson. A tanítás ezekben az iskolákban rendszertelen, s amellett igen rossz, mert attól függ, hogy a tanítót mennyi időre köti le főfoglalkozása. A gyermekek három évi tanulás után megtanulnak néhány imát, de olvasni és írni alig tudnak. Lhaszában két állami iskola van, amelyekben a jövendőbeli hivatalnokok nevelkednek.

A Tibetben található kézírásos és nyomtatott könyvek nagy része vallásos tartalmú. A kínai kultúra és irodalom hatása Tibetben abban mutatkozott meg, hogy megnövekedett a világi könyvek száma és megjelentek a tibeti folkor művei.

A vallásos könyveket kizárólag a kolostorokban nyomják. Lhaszában adnak ki világi könyveket: történelmi könyveket, életrajzokat, drámai műveket stb.

Tibetben igen elterjedtek és nagy sikernek örvendenek a színielőadások. Ezeket rendszerint nyáron, a szabad ég alatt tartják meg. A színtársulat egy családból áll, együtt szerepelnek a felnőttek, serdülők, sőt még az alig járó kisgyermekek is. A színészi foglalkozás egyes családokon belül nemzedékről-nemzedékre száll. A szerepeket már kora ifjúságukban megtanulják. A műsor igen szűk keretek között mozog, vallásos vagy történelmi tárgyú darabokat adnak elő. Az előadásokat jellegzetes táncokkal tarkítják, amelyekben misztikus lényeket (sárkányokat, oroszlánokat stb.) utánoznak. Ezeket a táncokat a színészek maszkokban adják elő. A táncok többnyire kínai eredetűek.

A lámák egyháza igyekszik műveletlenségben, előítéletek és babonák rabságában tartani a tibeti népet. A tibeti embereknek mindennapi életükben szükségük van arra, hogy a lámák mindenféle imákat mondjanak értük, szükségük van a lámák áldására, ördögűzésére stb., s a lámák ezért megkapják a megfelelő díjazást.

A tibeti városok és falvak egészségügyi helyzete jelenleg igen elmaradott. A szemetet nem takarítják el és a különféle fertőzések ellen csak a hideg, száraz éghajlat nyújt némi védelmet. Pusztító járványok igen gyakori jelenségek Tibetben, különösen gyakori a himlőjárvány. Minden harmadik tibeti arcán viseli a himlő nyomait. 1925-ben Lhaszában 7000 ember, a város lakosságának fele pusztult el ettől a járványtól.

A lámák nyujtanak orvosi segítséget a lakosságnak. A tibeti orvostudomány főképpen ördögűzésből és olyan imákból áll, amelyeket az orvosi hivatást vállaló lámák mondanak el. Ezt a „tudományt" vagy nyolc évig tanulják. A betegségek orvoslása az ördögűzésen kívül abból is áll, hogy különféle füveket és pilulákat adnak be a betegnek és csaknem minden esetben eret vágnak. A sebészet egészen primitív állapotban van, a kuruzsló lámák egyáltalán nem ismerik az ember anatómiáját.

A legnagyobb és aránylag jómódú város Lhasza. Lhasza állandó lakossága körülbelül 12 000 fő. Emellett 7—8000 főnyi

változó lakossága van: zarándokok, akik a lámák városát látogatják, kereskedők, stb.

Az utazót Lhaszába érkezésekor megragadja a Potala vár építkezése. Itt élnek a tibeti dalai lámák. Ez a vár a város közelében kisebb dombon emelkedik. A központi épületcsoport öt részlegének aranyozott teteje 15 kilométerről látható. Az épületek vörös színűek s az egészet „vörös palotának" nevezik. A domb másik oldalán vakítóan fehérek az épületek.

Potala — a dalai láma székhelye. A Lhasza mögött fekvő dombon épült

A palota számtalan szobáját, folyosóját képek díszítik, amelyek tibeti történelmi legendákat, istenekről és szentekről szóló mondákat ábrázolnak. Ezeket a drágakövekkel kirakott képeket ugyanúgy tisztelik, mint a Buddha-szobrokat. A palotát képeken kívül különféle buddhista istenségeket ábrázoló szobrok is díszítik. A palota, a képek és a szobrok a tibeti nép nagy tehetségéről tanúskodnak.

Tibet többi városai közül jelentősebb Sigace és Gyangce. Sigace ötven kilométerre nyugatra van Lhaszától. Ez a pancsen-láma uralma alatt álló Can tartomány fővárosa. Gyangce

az Indiát és Lhaszát összekötő kereskedelmi utak kereszteződésénél terül el. A város az indiai kormány tulajdonában levő india-tibeti távíróvonal utolsó pontja. A Gyangce—Lhasza távíróvonal Tibet tulajdona.

NEMZETGAZDASÁG

Tibet gazdasági és társadalmi rendjének alapja a feudalizmus legreakciósabb változata. A nagy földesurak, a kolostorok és az „egyházfők" uralma Tibet feudális-jobbágyi rendszerén alapul, amelynek keretében a legkülönfélébb formában kizsákmányolják a lakosság nagy tömegeit.

A nemzetgazdaság legfontosabb ága az állattenyésztés. A földművelésre — jelenleg még — alkalmatlan vidékeken ez a helyi lakosság egyetlen megélhetési forrása. A nomád pásztorok, vagy „drogpa" főképpen jakokat, juhokat, hosszúszőrű kecskéket, részben pedig öszvéreket és ponnikat tenyésztenek. Az állattenyésztőknek jelentős tejgazdaságuk van, nagy vaj- és sajtkészleteket gyüjtenek, s ezekkel fizetik ki az adót, ezekkel eszközölnek különféle fizetéseket az államnak, a feudális uraknak és a kolostoroknak.

A nagy feudális urak, akiknek óriási nyájai és ménesei vannak, rendszerint maguk nem foglalkoznak állattenyésztéssel, hanem rendkívül kiuzsorázó feltételekkel bérbeadják állattenyésztő gazdaságukat.

Tibetben igen elterjedt a megművelésre alkalmas földek bérbeadása. Tibet déli és keleti részének egyes vidékein a lakosság a földművelés mellett kertészettel is foglalkozik. Nyugaton és északkeleten csak másodrendű jelentősége van a földművelésnek, amely gyakran állattenyésztéssel párosul.

Tibet legfőbb élelmezésre szolgáló növénye az árpa, kisebb mértékben a borsó, búza és mustár. A burgonya nemigen terjedt el, csak Tibet középső részében található. A főzelékfélék közül legelterjedtebb a répa és a retek. Tibetben a föld megművelése még ma is a legprimitívebb módszerekkel történik, ugyanúgy, mint 1000 évvel ezelőtt. Mivel az éghajlat igen száraz, rendkívül nagy jelentősége van a mesterséges öntözésnek. Az öntözőberendezések a nagy földbirtokosok kezében vannak, de a karbantartásával kapcsolatos munka kizárólag a parasztokat terheli.

A parasztság zömének nincsen saját földje, jobbágyparasztként él a földesurak és kolostorok földjén. A földbirtokos a jobbágyparaszt korlátlan ura. Joga van arra, hogy testi fenyítést alkalmazzon a jobbágyokkal szemben, büntetéseket rójjon ki rájuk, bezárja és kínvallatásnak vesse alá őket. A paraszt a földbirtokos engedélye nélkül nem hagyhatja el földjét, a szökött parasztokat visszaviszik régi helyükre és szigorúan megbüntetik őket.

Rendkívül súlyos helyzetben vannak a „szabad" parasztok és bérlők is, akik a földesuraknak, kolostoroknak és az államnak fizetendő adók és szolgáltatások terhe alatt nyögnek. A megművelhető föld legnagyobb része Tibetben nagy földesurak és kolostorok kezében van. Az országban igen nagy a földínség.

Tibetben csak igen kezdetleges az ipar. Nagyobb jelentősége van a különféle háziiparoknak, amelyek között első helyen szerepel a szövőipar. A tibeti szövők durva és finom szőtteseket, takarókat, nemezt és szőnyegeket készítenek. Ezeket a szőtteseket különféle színekre festik, ebben a tibetiek igen nagy művészek. A többi háziipar és kisipar közül legfejlettebb a fazekasipar, az asztalosipar, az ácsipar, fonott tárgyak és buddhista kegytárgyak készítése. A háziiparok nagy része, különösen a szövőipar, szoros kapcsolatban van a mezőgazdasággal.

A fémfeldolgozó iparban van néhány kisebb fémfeldolgozó- és öntőüzem, fegyverkészítő-üzem és pénzverde, — csaknem mind az állam tulajdona. Lhaszában van az ország — ezideig még — egyetlen, kisebbméretű villanytelepe.

Tibet ásványi kincsei közül különösen nagy jelentősége van az aranynak, ezüstnek, réznek, ólomnak, vasnak, kénnek, salétromnak és sónak. A kezdetleges aranymosás Tibetben eléggé elterjedt.

Tibetben a gazdasági elmaradottság és a gazdaság naturális formái folytán főképpen cserekereskedelmet folytatnak. Az állattenyésztők kicserélik termékeiket a földművelő lakossággal, s ez a két csoport a városi iparosokkal, kereskedőkkel stb. A tibeti kereskedelemben a pénz szerepét még ma is bizonyos termények vagy áruk töltik be: tea-„téglák", só, camba, szövetek stb. De emellett van fém- és papírpénz is, s ezek forgalma egyre növekszik.

Az állattenyésztők tömegei nyájaikkal minden évben leereszkednek az északi hegyvidékekről Dél-Tibet völgyeibe, magukkal viszik a gyapjút, gyapjúszövetet, nemezt, jakszőrből és kecskeszőrből készült kötelet, bőröket, vajat, sajtot, szárított húst, s ezeket az árukat becserélik gabonára, sóra, teára, fémkészítményekre, háztartási cikkekre stb.

Tibet a közlekedési nehézségek ellenére jelentős kereskedelmet folytat Kínával és Indiával. Tibet legfőbb kiviteli cikkei: a gyapjú (a kivitel háromnegyed része), bőr, különféle gyógyfüvek stb.

Tibet régebben igen komoly kereskedelmet folytatott a szomszédos kínai tartományokkal. Tibet innen hozott be teát, selymet és nagymennyiségű pamutkészítményt, háztartási cikkeket, s ezekben a tartományokban helyezte el kivitelének legnagyobb részét.

Indiával a kereskedelmet két úton bonyolítják le: Ladakon (nyugaton), valamint Sikkimen és Bhutanon (délen) át. Az árukat különféle módon szállítják: jakokon, szamarakon, ösvéreken, ürükön és kecskéken, vagy pedig teherhordók viszik a hátukon.

A brit, s az utóbbi időben az amerikai tőke behatolása, a lhaszai hatóságok növekvő katonai kiadásai, az egyes vidékeken megindult útépítés és más tőkebefektetési formák Tibet nemzeti burzsoáziájának kialakulására vezetnek. Nagy szerepe van a feudális arisztokrácia (mind világi, mind egyházi arisztokrácia) köréből kikerülő kereskedelmi burzsoáziának, amely az angol-amerikai imperializmus gazdasági agresszióját támogatja és ennek az imperializmusnak tibeti ügynökségévé válik.

HARC A DEMOKRATIKUS TIBETÉRT

A brit imperializmus Indiából már több mint száz évvel ezelőtt próbálta kiterjeszteni csápjait Tibetre, mert Tibet közvetlen út Közép-Ázsia felé. Anglia 1890-ben elfoglalta Tibet egy részét: Sikkimet, s ezután 1893-ban sikerült elérni Kínánál, hogy kedvező feltételekkel kereskedhessen Tibettel. A brit imperializmus végül kísérleteket tett arra, hogy frontális támadással elfoglalja Tibetet. 1904 augusztusában MacDonald tábornok és Younghusband alezredes parancsnokságával sokezer főnyi expedíciót küldtek Tibetbe. A brit expedíció igen kegyetlenül bánt Tibet békés lakosságával és a foglyul ejtett katonákkal. Az angolok számos tibeti kolostort kiraboltak, a drágaságokat Indiába és Angliába szállították.

Az angolok által megalakított lhaszai „kormány" kénytelen volt olyan egyezményt aláírni, amelynek értelmében Tibet megnyitotta kapuit a brit kereskedelem előtt, olymódon, hogy ezt a kereskedelmet semmiféle vám nem terhelte. Tibet továbbá kötelezte magát arra, hogy nagy hadisarcot fizet az angoloknak, a hadisarc lefizetéséig pedig az angolok megszállva tartották Tibet egyes vidékeit.

Az angoloknak azonban számolniok kellett azzal, hogy Tibet Kína egyik része, hogy semmiképpen sem tudják megvalósítani az egyezmény lealázó feltételeit és semmiképpen sem tudják továbbra is megszállás alatt tartani Tibet területeit, ha erre nem kapják meg Kína beleegyezését. 1906 április 27-én megkötötték az angol-kínai egyezményt, amelynek értelmében Anglia elismerte, hogy Tibet Kínához tartozik, Kína pedig ennek fejében jóváhagyta az 1904-es angol-tibeti egyezmény egyes pontjait.

A brit imperializmus továbbra is arra törekedett, hogy befolyási övezetébe vonja Tibetet. A második világháború után fokozott erővel folytatódtak ezek a kísérletek. Az angol imperializmus ma az Egyesült Államokkal szövetkezve mesterkedik ismét Tibetben.

A brit imperializmus az indiai kormány leple alatt folytatja tevékenységét, mert Anglia ennek a kormánynak adta át korábbi tibeti „jogait". A tibeti „indiai missziót" ma is egy Richardson nevű angol vezeti.

Az amerikai misszió, a Tibettel 1000 kilométeren határos és hivatalosan független államnak nyilvánított Nepalban is fokozott tevékenységet fejt ki. Az Amerikai Egyesült Államok arra törekszik, hogy Nepalt amerikai bázissá változtassa. Kémeket küld Nepalból Tibetbe és Tibet Nepal határától 350 kilométerre fekvő fővárosába, Lhaszába. 1947 augusztusában amerikai felderítőket küldtek Tibetbe Lowell Thomas amerikai küldött kíséretében. Lowell Thomas, ez a megrögzött kém ez alkalommal különleges „diplomáciai" megbízásokat kapott a Fehér Háztól. Thomast amerikai repülőgépen szállították Tibet határáig és visszafelé jövet onnan India fővárosába, Delhibe.

A newyorki rádió 1950 áprilisában közölte, hogy Kermit Roosevelt, Theodore Roosevelt fia, „titkos megbízással" Tibetbe indult. Delhiből a közelmultban jelentették, hogy egy csoport amerikai tiszt érkezett Kalkuttába — indiai kikötő — egy Tibetbe induló amerikai fegyver- és hadianyagszállítmány felügyeletére. Ezt a szállítmányt amerikai katonák őrizték. Az amerikaiak azt állítják, hogy csak könnyű fegyvereket: puskákat, géppuskákat, gépfegyvereket, kézigránátokat és hadfelszereléseket szállítottak, de a tények arról tanúskodnak, hogy nehézfegyvereket is vittek Tibetbe.

A Tibetbe küldött amerikai ügynökök és kémek gazdasági és hadászati szempontból tanulmányozzák az ország minden zugát, összeesküvéseket szőnek és propagandát folytatnak Tibetben, a Kínától való elszakadás érdekében.

A lhaszai „kormány", amelynek élén régens áll (a mostani dalai láma 14 éves), az angol-amerikai imperialisták nyomására kikiáltotta, hogy Tibet különválik Kínától. A kínai hivatalnokokat és a Tibetben élő kínaiakat kiutasították. Az angol-amerikai blokk nyomására a lhaszai hatósá-

gok legutóbb kijelentették, hogy „missziókat" küldenek az Egyesült Államokba, Angliába és Indiába, hogy ezzel is bizonyítsák Tibet „függetlenségét".

Az angol-amerikai imperialisták ugyanakkor minden erővel és minden eszközzel próbálják megakadályozni, hogy a hazai hatóságok tárgyalásokat folytathassanak a Kínai Népköztársasággal. Azt a tibeti küldöttséget, amelynek az lett volna a feladata, hogy Tibet jövőjére vonatkozólag tárgyalásokat folytasson a Kínai Népköztársaság kormányának képviselőivel és amelynek Hongkongon át kellett volna Kínába utaznia, Indiában megállították. Az angolok a küldöttség tagjaitól megtagadták az átutazást.

Teljesen nyilvánvaló, hogy az angol kormány azért gördít akadályokat a tibeti küldöttség útjába, mert fél, hogy a Kínai Népköztársasággal folytatott tárgyalások az angol-amerikai blokkra nézve kedvezőtlen eredményekre vezetnek.

Jellemző az, hogy a pancsen-láma kijelentése szerint Tibet továbbra is a Kínai Népköztársaság részének tekinti magát.

Az angol-amerikaiak tibeti mesterkedései óriási felháborodást váltottak ki a kínai néptömegek és a Kína területén élő sokezer tibeti demokrata körében.

Az angol-amerikai imperializmus aljas tervei a Kínai Népköztársaság kormányának ellenállásába ütköztek. A Szinhua (Új Kína), a köztársaság hivatalos hírügynöksége, kijelentette: „Tibet kínai terület és hosszú idők óta szoros kötelékek fűzik Kínához. A Kínai Népi Felszabadító Hadsereg felszabadítja Kína egész területét, beleértve Tibetet, Szi-Kannt, Hai-Nant és Taivan (Formóza) szigetét, s nem engedi meg, hogy egy talpalatnyi kínai föld is a Kínai Népköztársaság területén kívül maradjon."

A Kínai Népköztársaság már fennállásának első napjaiban kijelentette, hogy „a Kínai Népköztársaság területén valamennyi nemzet egyenjogú" és „az imperializmus s a nép ellenségei elleni harc céljából e nemzetiségekben kifejlesztik majd az egység és kölcsönös megsegítés szellemét, hogy a Kínai Népköztársaság így valamennyi Kína területén élő nemzetiség barátságának és együttműködésének támaszává váljék".

Tibetnek, mint Kína valamennyi más nemzeti területének is, mindenképpen biztosítják a Kínai Népköztársaság keretei

között a politikai, gazdasági és kulturális fellendülés lehetőségét.

A tibeti demokraták százezrei a demokratikus Tibet védelmére kelnek. A tibeti nép valamennyi rétege, többek között a lámák is, harcot indítanak az imperialista területrablók és a belső reakció ellen.

Az újjászülető, demokratikus Tibetért, az imperializmus és a feudalizmus jármának lerázásáért folyó harc része annak a harcnak, amelyet a kínai népek nagy családja: a Kínai Népköztársaság a szabadságért és a felvilágosodásért vív.

UTÓSZÓ

1950 október 24-én a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg egységei megkapták a bevonulási parancsot Tibetbe, hogy Tibet hárommillió lakosát felszabadítsák az imperialista elnyomás alól és megerősítsék Kína nyugati határának védelmét.

Tibet felszabadításának előkészítése már 1950 augusztusában, a Kínai Néphadsereg napján, mint a hadsereg egyik legfontosabb feladata szerepelt a Kínai Kommunista Párt és a kormány kiáltványában. „Katonák, Kína népe! Készüljetek Taivan és Tibet felszabadítására!" — ez volt a Néphadsereg napjának egyik központi jelszava. Augusztus 6-án, Liu Pocseng tábornok, a Tibet felszabadításával megbízott egységek parancsnoka jelentette, hogy csapatai készek végrehajtani a Tibet felszabadítására adott parancsot. Ugyanakkor Liu tábornok megadta Tibet felszabadításának politikai programmját is. „A tibeti nép — mondotta, — meg fogja kapni a területi autonómiát, biztosítjuk vallásának szabad gyakorlatát és tiszteletben tartjuk szokásait." Ilyen programmja csak egy valóban felszabadító küldetéssel induló néphadsereg parancsnokának lehet. A kínai néphadsereg felszabadító jellegét a Kínában élő tibetiek azonnal felismerték. „Tibet része Kínának", mondták kiáltványukban a Pekingben élő tibeti demokraták, majd így folytatták: „A tibeti nép reméli és sürgősen elvárja, hogy Tibet tagja lesz a Kínai Népköztársaság nagy családjának, békés egyuttműködésben a többi nemzetiséggel s a központi népi kormány egységes vezetése alatt megfelelő területi autonómiát léptetnek életbe."

Míg Tibet felszabadításának előkészületei folytak, az imperialisták sem maradtak tétlen. Képmutató módon Tibet „önállóságáról", függetlenségének védelméről kezdtek beszélni.

Amerikai missziók mentek Lhaszába és az angol-amerikai gyarmatosítókkal együttműködő indiai kormány vezetői kenetteljes nyilatkozatokban foglaltak állást az „erőszakos hódítás ellen", miközben az amerikaiak országukon keresztül szállították fegyvereket a tibeti földesuraknak. A demokratikus tibetiek leleplezték ezeket a mesterkedéseket. „A leghatározottabban ellenezzük azt a tervet, hogy Tibetből a függetlenség látszatával gyarmatot csináljanak" — szögezik le kiáltványukban. A Kínai Népköztársaság kormányának Indiához intézett jegyzéke pedig leszögezi: „A Kínai Népi Felszabadító Hadsereg bevonulása Kína függetlenségének megőrzését szolgáló fontos intézkedés, amely megakadályozza az imperialista agresszorokat, hogy a világot új háborúba döntsék. *Ez az intézkedés a béke megvédését szolgálja az egész világon.*"

A Kínai Népköztársaság kormánya kereste a békés megegyezést a tibeti hatóságokkal. Csou En-laj, a Központi Népi Kormány külügyminisztere 1950 október 1-én, a Kínai Népköztársaság kikiáltásának első évfordulóján a Pravdá-ban írt cikkében kijelentette: „A Népi Felszabadító Hadseregnek szilárd elhatározása, hogy előrenyomul nyugat felé, felszabadítja Tibet népét és megvédi Kína határait. Ez a lépés feltétlenül szükséges hazánk biztonsága szempontjából és azon leszünk, hogy békés tárgyalások útján hajtsuk végre. Tibet hazafias elemei helyeslik ezt és reméljük, hogy a tibeti helyi hatóságok nem késlekednek tovább, úgy, hogy a kérdést békésen tudjuk megoldani."

De a lhaszai hatóságok nem Csou En-laj, hanem az amerikai „tanácsadók" szavaira hallgattak és végnélkül húzták, halogatták a tárgyalásokat. Október végén a Központi Népi Kormány elhatározta, hogy nem vár tovább, eleget tesz a tibeti hazafiak kívánságának, megvédi a Népköztársaság határait, kiadja a néphadseregnek a parancsot: szabadítsa fel Tibetet.

A Kínai Kommunista Párt Délnyugatkínai Bizottsága, a délnyugatkínai katonai kerület parancsnoka és a 2. hadsereg főhadiszállása közös kiáltványban köszöntötték a néphadseregnek azokat az egységeit, amelyeknek „az a megtisztelő feladat jutott osztályrészül, hogy Tibet lakosságát felszabadítsák, megakadályozzák az imperialistákat hazánk egy részé-

nek megszállásában, védelmezzék és megerősítsék az ország határait".

A kiáltvány különös gondot fordít annak tisztázására, hogy itt nem ellenséges terület meghódításáról, hanem egy rendkívül elmaradott testvérnép felszabadításáról és megsegítéséről van szó. A néphadseregnek semmiesetre sem lehet célja, hogy a tibeti nép ősi szokásait és életmódját egyik napról a másikra megváltoztassa. A kiáltvány felszólítja a hadsereg tagjait, létesítsenek szoros kapcsolatot a tibeti néppel és becsületes, határozott formában hajtsák végre a közös programmban lefektetett politikát a nemzeti kisebbségek irányában. Tanulják meg Tibet lakosságának nyelvjárásait és nyújtsanak segítséget a lakosságnak, hogy leküzdhesse nehézségeit és szenvedéseit. „Minden lehető erőfeszítést meg kell tenni — hangoztatja a kiáltvány — hogy a bevonulás befejezése után haladéktalanul megkezdődjék Tibet gazdasági és kulturális felépítése. Tibet lakosságával együtt demokratikus, virágzó új Tibetet kell felépíteni, hogy ilyen módon a kínai haza határain belül mindenütt jólét és kultúrált élet fejlődhessék."

A tibeti bevonulás objektív akadályai inkább technikai, mint katonai jellegűek. A néphadsereg előtt az a feladat áll, hogy utakat, hidakat, vasútvonalakat építsen a járatlan hegységekben és megszervezze élelmiszer-, üzemanyag- és lőszerellátását a kopár fennsíkokon. A bevonulás előtt kibocsátott kiáltvány rámutat, hogy „Tibet felépítése hosszadalmas feladatot jelent és erre elő kell készülni. Az előnyomulás alatt takarékoskodni kell az emberrel és az anyaggal, a lehető leghamarabb hidakat kell verni."

A nagy feladatok megoldásában a Néphadsereg mindenütt a lakosságra támaszkodik. A Tibettel határos Szinkiang tartomány lakossága mindenben segíti a Tibet felé vonuló hadsereget. Hotien vidékén például hatezerötszáz dolgozó munkabrigádokat alakított. Ezek a brigádok a Tibet felé vezető új vasútvonalakat építik. Október 31-ig már 140 kilométer hosszú vasútvonalat építettek. A lakosság továbbá tízezer málhásállatból álló oszlopot bocsátott a néphadsereg rendelkezésére és nyolcszáznegyven tonna élelmet, valamint ezerkilencszázotven tonna fát szállítottak a határhoz. Sok dél-

nyugatkínai falu nyerte már el a „hadsereget támogató mintafalu" címet.

Az előrenyomuló egységek kevés ellenállással találkoznak Tibetben. Október 11-én a Ningcin városban állomásozó 9. tibeti ezred fellázadt és átpártolt a néphadsereg egységeinek oldalára. A Csangtu városban állomásozó tibeti egységek elmenekültek, amikor a néphadsereg október 19-én bevonult a városba. — Ugyanitt fogságba esett két angol és két indiai személy.

A tibeti lakosság mindenütt kitörő lelkesedéssel fogadja a Néphadsereg felszabadító csapatait. A lakosok élelmiszerekkel és ajándékokkal halmozzák el a katonákat, segítenek nekik utak és hidak építésében.

A Kínai Népköztársaság Népi Felszabadító Hadserege győzelmesen folytatja a Tibet felszabadítására, a kínai határok megvédésére kiadott parancs teljesítését. A Kínába induló egységek kijelentették: „Megfogadjuk Mao-Ce-Tung elnöknek, Csu Te főparancsnoknak az egész hadsereg és az ország egész népe előtt, hogy Tibetet nemcsak felszabadítjuk, hanem arra törekszünk, hogy virágzó országgá változtassuk."

Az imperialistáknak ez a programm a legkevésbbé sem tetszik, és újabb dühödt uszításba fogtak a Kínai Népköztársaság ellen. Egy héttel a Tibet felszabadításáról szóló kínai közlemény után, október 30-án, Anglia „örök békéről és barátságról" szóló szerződést írt alá a Tibettel határos Nepal miniszterelnökével, Rana-val, aki az eddigi uralkodó hároméves unokáját kiáltatta királlyá, hogy ő maga korlátlan uralmat gyakorolhasson. Az államcsínyt azonban felkelés követte, és Nepal haladó erői harcban állnak az imperialista-bérenc miniszterelnök csapataival.

Az amerikai gyarmatosítók az Egyesült Nemzetek Szervezetét is a Tibet felszabadítása ellen irányuló erőfeszítéseik szolgálatába akarják állítani. Közép-Amerikában, Guatemala, Honduras és a Csendes-óceán között fekszik az 1 600 000 lakossal rendelkező Salvador köztársaság, amelynek kormánya amerikai ellenőrzés alatt áll. Ez a kormány javaslatot terjesztett az ENSZ elé, hogy az akadályozza meg a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg Tibetbe történt bevonulását. A Kínai Kommunista Párt központi lapja, a Zsenminzsibao,

kemény választ adott az amerikai ösztönzésre előterjesztett javaslatra. Leszögezi, hogy: „Az amerikai imperialisták valamennyi szégyentelen és bűnös lépése csak még jobban megerősíti a kínai nép elszántságát, és azt az elhatározását, hogy szétzúzza az imperialisták támadó erőit."

A Kínai Néphadsereg egységei büszkén viszik diadalra azokat a zászlókat, melyekkel a határrészek lakossága megajándékozta őket és amelyeken ott áll a felírás: „Tűzzétek ki a vörös zászlót a Himálaja ormaira".

A KIADÓ

Ára: 1.50 Ft